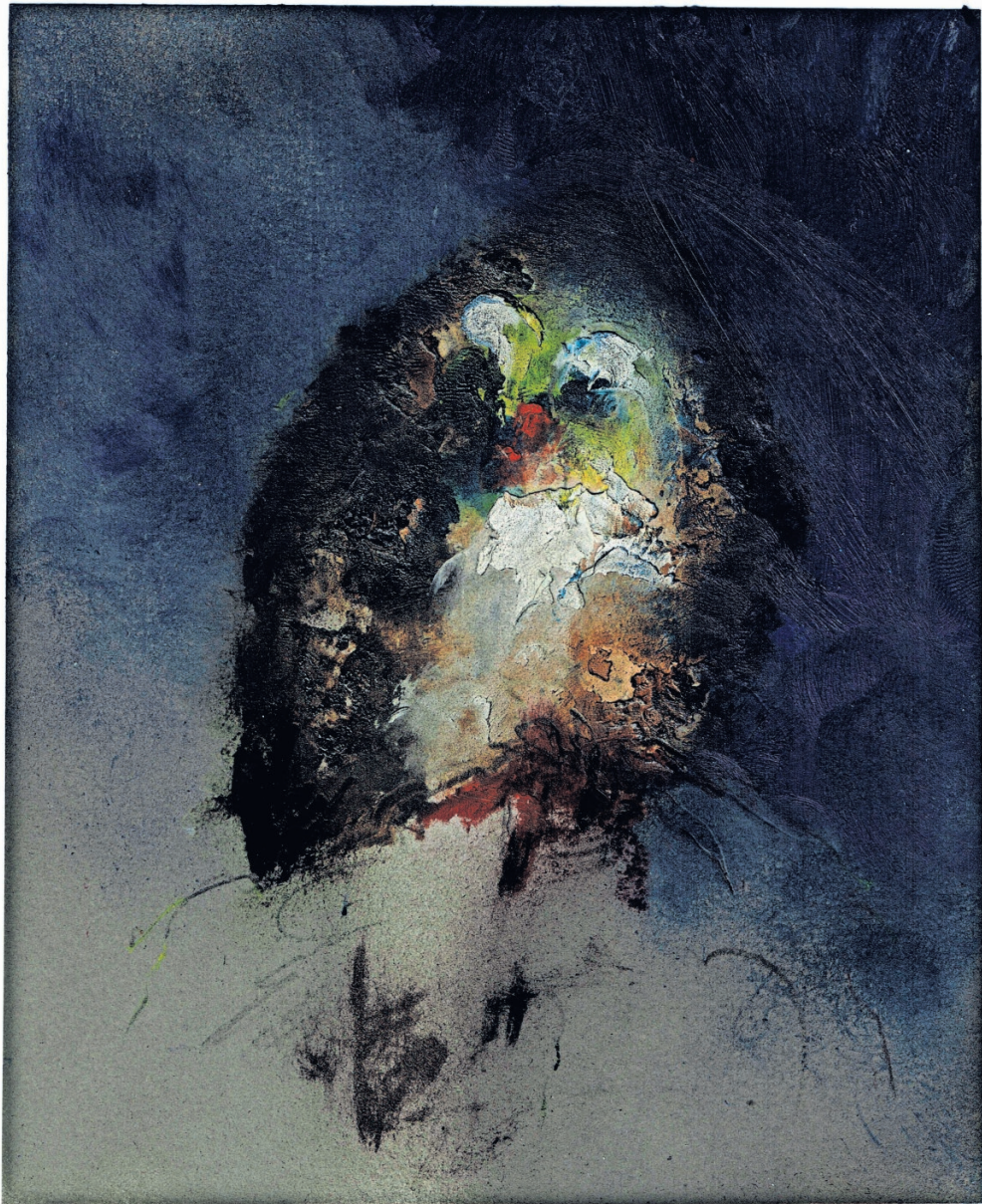

De Wondere Vogelwereld van O.C. Hoymeijer.

Nachtpijl

Fhlexcks noctornius L 15 cm

Redelijk algemene nachtvlieger. Minst grote van zijn soort. Bewoner van de afgelegen, van elektriciteit en andere nutsvoorzieningen verstoken zeer afgelegen, kleine, armoedige, in verval geraakte dorpen vooral in de oostelijke en zuidelijke delen van Europa.

Nestelt graag onder losliggende dakpannen, in de spouw van grofgemetselde muren, maar ook onder motorkappen van in bosachtige omgeving of in rommelige tuinen achtergelaten wrakken van auto's of landbouwwerktuigen.

Echte nachtvlieger. Wordt door verborgen gedrag en klein formaat zelden waargenomen. Door nachtelijk jachtpatroon en geruisloze vlucht bovendien eenvoudig te verwarren met grootpootschemervleermuis. Zelfs grote groepen 's nachts of in de avondschemering jagende Nachtpijlen worden vaak niet opgemerkt.

Vanwege de, met ruimhartige subsidies vanuit de Europese Unie gesteunde 'energiezuinig-projecten' en de daarmee samenhangende isolatie van verouderde woningen, verdwijnen de voor de Nachtpijl onontbeerlijke nestmogelijkheden. Grote groepen Nachtpijlen hebben de habitat verlegd en hebben zich teruggetrokken, in in verval geraakte kantoorpanden, op kleinschalige industriegebieden, leegstaande kerken, maar vooral ook op stille, buiten de bebouwde kom gelegen, meest katholieke begraafplaatsen met grote praalgraven.

Verenkleed mannetje en wijfje identiek. Overwegend zeer donker met oplichtende

borstpartij. Zie uiterst fijn roofsnavelkje alsmede zware oogopslag. Nest bestaat uit een kunstig van klei of leem opgebouwd, aan een grof stenen muurtje of in de oksel van een kruisbeeld gemetseld kommetje, waar de vier tot zeven uiterst lelijke grootogige jongen door zowel mannetje als wijfje gevoerd worden. Menu bestaat meest uit nachtvleugelgeleedpotigen als kleine buisbeer, harig elzenvrouwtje, gewoon donkerbroekje en zwarte parelmoerzweter. Naarmate de jonge Pijltjes groeien, kunnen de beide oudervogels gemiddeld wel 6 tot 7 kilo insecten per nacht op de thuisbasis afleveren. In de laatste voederfase zijn de meer proteïnerijke prooien als kikkers, padden, salamanders, kleine vissen, maar ook eieren en zelfs jonge, uit het nest geroofde zangvogelachtigen favoriet.

Zang verrassend. Alleen bij wassende maan door mannetje van zeer verborgen plaats. Een aanhoudend hoog fluitend gejodel, afgewisseld door zacht klokkende, maar ook raspande, diepe keelklanken. Roep: een zeer irritant langdurig aanhoudend zacht gemekker. Ook een krassend "KKRRRiKkeeKrèkkèkekek" door vrouwtje van open post als grafsteen of kruisbeeld.

Volksvogelwijsheid: herkomst Spanje (Sante Dulprèsia hoogvlakte). "Al cirgades de la mujerita, la hora de dispori està en proquerita!" Vertaling: "Als het vrouwtje mek-kert, is het tijd om te verkassen".

Iedere week beschrijft O.C. Hoymeijer een vogel die aan zijn brein is ontsproten.

Vlucht Nachtpijlen bij volle maan

Waterstof

In Lulea, ver in het noorden van Zweden, is staalfabrikant SSAB een grote uitstoter van CO₂. Maar met een proeffabriek wil SSAB dat heel anders gaan doen. Wel staal, maar geen broeikasgas.

Fossielvrij staal uit Zweden

tekst **Anne Grietje Franssen**

Het lijkt bijna een overbodigheid om het nog te noemen, maar de huidige staalindustrie is allesbehalve groen. SSAB is momenteel de grootste vervuiler van de Zweedse industrie en verantwoordelijk voor zo'n 14 procent van Zweden's totale CO₂-uitstoot. Op het stomende industrieterrein van Lulea wordt dagelijks zo'n 6000 ton ijzer geproduceerd. Het eindproduct – staal – wordt voornamelijk verwerkt in auto's en mijnbouwmachines. Mondiaal veroorzaakt de staalindustrie tussen de 7 tot 9 procent van alle kooldioxide-emissies.

Wat de huidige staalproductie zo vervuילend maakt, is het proces dat in de hoogovens plaatsvindt. De Zweedse SSAB-fabriek verscheept kolen vanuit Australië en de Verenigde Staten die door de staalproducent worden omgezet in gas en cokes. Bij temperaturen tot boven het smeltpunt van ijzer wordt met

gebruik van cokes in de hoogovens ruwijzer uit ijzererts gewonnen. Anderhalve ton koolstofdioxide: dat is uiteindelijk het ongewenste bijproduct van grofweg een ton staal.

Tegelijkertijd is staal (nog) niet weg te denken uit onze moderne maatschappij. Het is een van de meest gebruikte materialen in bijvoorbeeld de huisbouw en bij de productie van schepen, auto's en machinerie. Een geschikt en betaalbaar alternatief is nog niet in zicht.

Dus lijkt momenteel de enige andere optie de vergroening van de sector. Zweden is hard op weg het eerste land te worden dat fossielvrij staal op commerciële schaal produceert. Een consortium van SSAB, het mijnbouwbedrijf LKAB en het staatsenergiebedrijf Vattenfall heeft zich toegelegd op het project Hybrit, of Hydrogen Breakthrough Ironmaking Technology. Het doel is de ontwikkeling van een volledig koolstofloze productieketen, van de winning van ijzererts tot aan het verkoopklare staal.

Deze Hybrit-proeffabriek staat ook in Lulea, vlak bij diens vervuילende tegenhanger. Hier, in een 50 meter hoge grijze doos, wordt geëxperimenteerd met de vervanging van cokes door waterstof. Het restproduct van dit productieproces is dit keer geen CO₂ maar H₂O. Energieleverancier Vattenfall levert het